

Valsts valodas
centrs

VALSTS VALODAS CENTRA 2019. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2020
Rīga

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA	2
1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss	2
1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga.....	2
1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi:.....	3
1.4. Valsts valodas centra struktūra:.....	4
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI.....	6
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums:	6
2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde	7
2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	7
2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli....	9
2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu.....	9
2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	10
2.7. Būtiskākie pakalpojumi.....	10
2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā.....	11
Centrs ir veicis šādus uzlabojumus pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā. Jebkuram sabiedrības loceklim ir nodrošināta iespēja:.....	12
2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai	12
3. PERSONĀLS	14
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	17
5. Papildinformācija par zinātnisko darbību.....	21
6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	24

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss

Valsts valodas centrs (turpmāk – centrs) ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Juridiskais statuss noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2005. gada 22. marta noteikumos Nr. 202 "Valsts valodas centra nolikums". Valsts valodas centrs izveidots 1992. gadā. Īstenojot Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 "Par valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" reorganizāciju" (prot. Nr. 17 52. §) noteikto, ar 2009. gada 1. jūliju centram pievienota valsts aģentūra "Tulkošanas un terminoloģijas centrs". Plašāka informācija par centru pieejama tīmekļa vietnē www.vvc.gov.lv.

1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga - valodas politikas īstenošana (juridiskā aspektā), nodrošinot valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Iestādes funkcijas:

- veikt normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā;
- aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses;
- noteikt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves jomās (normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos);
- sekmēt valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;
- veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;
- veikt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu un konvenciju, kā arī ar Eiropas Savienības normatīvo aktu piemērošanu saistīto dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā;
- veikt Latvijas Republikas tiesību aktu oficiālos tulkojumus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās;
- tulkot ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) darbību saistītos dokumentus latviešu valodā;
- sagatavot priekšlikumus vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanai normatīvajos aktos;
- izstrādāt un attīstīt tiesību aktu tulkošanas metodiku.

Iestādes darbības mērķis – īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, kā arī panākt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos.

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta programmu Nr. 09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība".

1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi:

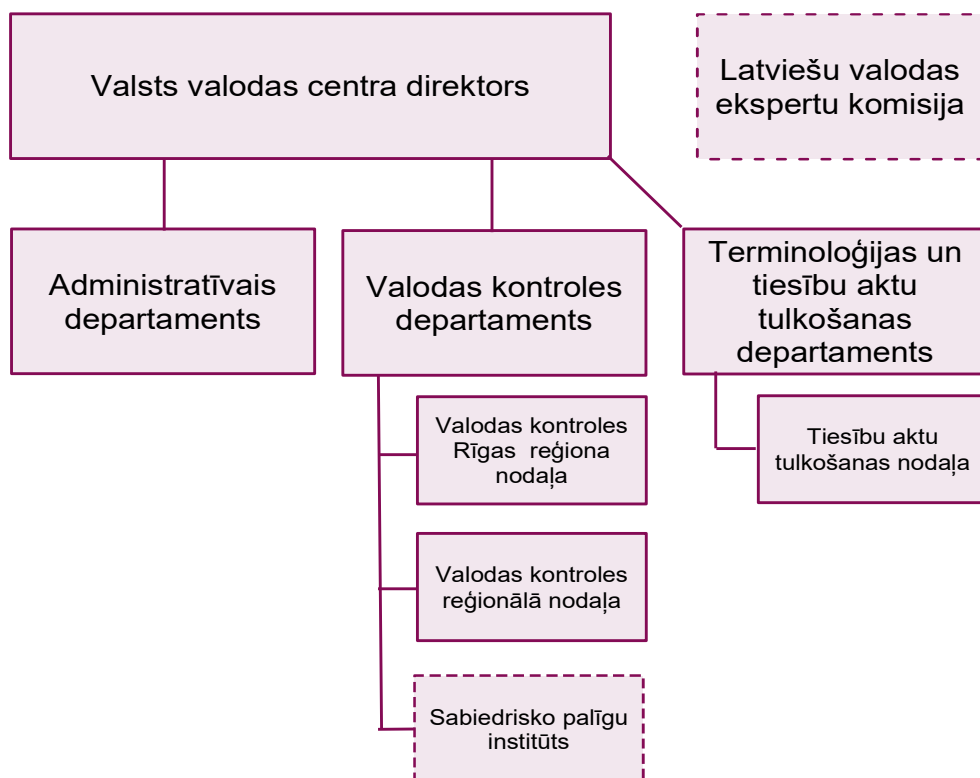
- ✓ 2019. gadā centrs turpināja veikt uzdevumus saskaņā ar iestādes nolikumu. Lai iestādes darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus 2019. gadā tika īstenoti zemāk norādītie pasākumi.
- ✓ Lai nodrošinātu valsts valodu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanu un izpildi, centrs:
  - turpināja dalību Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā izstrādē;
  - izstrādāja Ministru kabineta noteikumu projektu "Par Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumu Nr. 1027 "Valsts valodas centra publisko maksas pakalpojumu cenrādis" atzīšanu par spēku zaudējušiem";
  - izstrādāja grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi";
- ✓ Lai paplašinātu sabiedrības līdzdalību valsts valodas uzraudzībā un veicinātu valsts valodas lietošanu publiskajā telpā, centrs 2019. gadā:
  - veicināja sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamību;
  - nodrošināja ikgadējo akciju "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" norisi;
  - popularizēja mobilo lietotni "Valodas draugs" sarunu festivālā "LAMPA" Cēsīs, demonstrējot sabiedrībai lietotnes ērto lietošanu un citas funkcijas;
  - sniedza skaidrojumus par sabiedrībai aktuāliem valsts valodas politikas jautājumiem intervijās un publikācijās Latvijas plašsaziņas līdzekļos.
- ✓ Lai uzraudzītu valsts valodas lietojuma atbilstību noteikumiem, centrs kontrolēja normatīvo aktu ievērošanu izglītības iestādēs, kurās īstenota vispārējās mazākumtautības izglītības programma, ņemot vērā pāreju uz mācībām latviešu valodā no 2019. gada 1. septembra, atbilstoši 2019. gada ceturkšņa kontroles programmām.
- ✓ 2019. gada 1. maijā Latvijā stājās spēkā Trauksmes celšanas likums. Lai ieviestu likuma prasības, centrs izstrādāja iekšējo trauksmes celšanas sistēmu un izstrādāja kārtību trauksmes cēlēju ziņojumu izskatīšanai. Mūsu tīmekļa vietnē ir pieejams e-pasts trauksme@vvc.gov.lv saziņai ar Valsts valodas centru par jautājumiem, kas ietilpst Trauksmes celšanas likumā noteiktajam. 2019. gadā centrā izskatīti 17 ziņojumi, no kuriem par trauksmes cēlēju ziņojumiem atzīti un Trauksmes celšanas likuma kārtībā izskatīti 4 ziņojumi. Pārējie ziņojumi izskatīti saskaņā ar Iesniegumu likuma prasībām.

- ✓ 2019. gada 1. novembrī noritēja konference tulkotājiem "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkotāja profesijas nākotne strauji mainīgajā tehnoloģiskajā un politiskajā realitātē", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību.
- ✓ 2019. gadā notikušas 10 Latviešu valodas ekspertu komisijas (turpmāk – LVEK) sēdes. Svarīgākie lēmumi: par papildinājumiem Pasaules valstu un teritoriju sarakstā (publicēts "Latvijas Vēstnesī" un pieejams centra tīmekļa vietnē; par šādu nosaukumu atveidi latviešu valodā: *shea butter oil* – šī sviestēļļa, *zero waste* – bezatkritumu, *craft beer* – arī amatnieku alus, *DJ* – dīdžejs (vīr. dz.) / dīdžeja (siev. dz.); *body* – bodijs, *freelance* – brīvliguma, *Tai Chi Chuan* – taidzji cjuan; par Ukrainas pilsētas (bij. Južnes) nosaukuma atveidojumu "Pivdenne" un tirdzniecības ostas nosaukuma atveidi "Pivdennes (jūras tirdzniecības) osta"; par saraksta "Ziemeļamerikas indiāņu valodu un valodu saimju nosaukumi latviešu valodā" apstiprināšanu (informācija pieejama centra tīmekļa vietnē).
- ✓ LVEK Vietvārdu apakškomisijā 2019. gadā turpināta Latvijas ģeogrāfisko nosaukumu tabulu izskatīšana, noskaidrojot un precizējot dabas objektu nosaukumu pareizrakstību visos novados, lai ieteiktu pēc iespējas precīzākas, attiecīgā kultūrvēsturiskā novada tradīcijai un vietējam valodas lietojumam atbilstošas oficiālo vietvārdu un oficiālo paralēlnosaukumu formas. Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem Civillikuma pielikumos "Publisko ezeru un upju saraksts", "Ezeru saraksts, kuros zvejas tiesības pieder valstij" un "Upju vai to daļu saraksts, kurās zvejas tiesības pieder vienīgi valstij", precizējot hidronīmu pareizrakstību. Gatavoti atzinumu projekti pašvaldību domēm vai to būvvaldēm: par ielu nosaukumu piešķiršanu un maiņu pilsētās un novados; par nekustamo īpašumu nosaukumiem novados; par citu adresācijas objektu nosaukumiem. Personām un institūcijām sniegti 297 atzinumi par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem un adrešu noteikšanu, kā arī 25 rakstiskas un vairāk nekā 20 mutiskas konsultācijas. Visvairāk atzinumu sniegts Rēzeknes novada pašvaldībai (96), Saldus novada Būvvaldei (44) un Nīcas novada Domei (55).
- ✓ LVEK Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijā 2019. gadā apspriesta Latvijas pilsētu un to iedzīvotāju nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā, Latgales administratīvā iedalījuma un iedzīvotāju nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā, kā arī profesiju, amatu un akadēmisko nosaukumu pareizrakstība latgaliešu rakstu valodā. Apstiprinātie saraksti pieejami centra tīmekļa vietnē.

1.4. Valsts valodas centra struktūra:

Centra struktūru veido trīs departamenti – Administratīvais departaments, Valodas kontroles departaments (ietilpst Valodas kontroles Rīgas reģiona nodaļa un Valodas kontroles reģionālā nodaļa) un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments (ietilpst Tiesību aktu tulkošanas nodaļa). Lai gan LVEK un sabiedrisko palīgu institūts nav iekļauti centra reglamentā kā iestādes struktūras daļas, tomēr ir nozīmīgas struktūras iestādes mērķu sasniegšanā, tādēļ attēloti centra struktūras shēmā.

Valsts valodas centra publiskais pārskats
2019. gadam

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta programmu Nr.09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība".

Darbības virzieni un prioritātes ir noteiktas arī 2018. gadā apstiprinātajā centra stratēģijā 2018-2020.

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums:

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2018. gadā (faktiskā izpilde)	2019. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1076816	1081371	1081164
1.1.	dotācijas	1076809	1181157	1081371
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	7	0	7
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	1076816	1081371	1081164
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1051231	1053943	1053741
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1049954	1052469	1052268
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1277	1474	1473
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	25585	27428	27423

2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde:

Pārskata periodam apstiprināti darbības rezultatīvie rādītāji un politikas rezultatīvie rādītāji	Plāns 2019. gadā	Faktiskā izpilde 2019. gadā
1. Veikto valsts valodas lietojuma pārbaūžu skaits	4250	3526
2. Konstatēto valsts valodas lietojuma pārkāpumu īpatsvars (%) pret kopējo veikto pārbaūžu skaitu	11	16,2
3. Izskatīto administratīvo pārkāpumu lietu samazinājums pret iepriekšējo gadu (%)	5 (plāns 2020. gadam)	12
4. Piesaistīto un atbilstoši sagatavoto sabiedrisko palīgu skaits	60	27
5. Eiropas Savienības u.c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (lappušu skaits)	7500	6474
6. Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (lappušu skaits)	3000	3567
7. Terminu apkopošana un publiskošana brīvpieejas datubāzēs (jauno terminu skaits)	2000	2062
Citi rezultatīvie rādītāji		
Mobilās lietotnes "Valodas draugs" izskatītie ziņojumi	600	286
Sniegto TV un radio interviju skaits	110	60
Profesionālās sagatavotības semināri	65	128
Par valsts valodas lietotāja tiesībām organizēto sabiedrības informēšanas pasākumu skaits	4	4
Latviešu valodas ekspertu komisijas un apakškomisiju sēdes (skaits gadā)	-	10
Štata vietu skaits	42	42

2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze.

- 1. rezultatīvā rādītāja "Veikto valsts valodas lietojuma pārbaūžu skaits" izpilde nodrošināta par 83 %. Rezultatīvo rādītāju izpildi ietekmēja personāla mainība un darbinieku ilgstoša neplānota prombūtne pārskata gada laikā, jo katram vecākajam inspektoram ir noteikta viena pārbaude dienā, kas pie pilna personāla sastāva plānu sasniegtu.
- 2. rezultatīvā rādītāja izpildē no visām veiktajām valsts valodas lietojuma pārbaudēm 16,2 % gadījumu konstatēti pārkāpumi, kas ir par 68 % vairāk nekā

plānots. Saistībā ar Izglītības reformu pārejai uz mācībām latviešu valodā tika īstenotas plānotās pārbaudes mācību iestādēs, kuras līdz šim īstenoja mazākumtautību izglītības programmas. Mācību iestādes tika apkopotas kontroles programmās katram vecākajam inspektoram. Tā kā šī joma iepriekš tika identificēta kā problemātiska, pārbaudēs apstiprinājās liels valsts valodas lietojuma pārkāpumu skaits. Tāpat jāmin sistēmiskas problēmas kebabu ēstuvēs visā Latvijas teritorijā, jo centrā regulāri tiek saņemtas sūdzības par apkalpojošā personāla neatbilstošām valsts valodas zināšanām, kuras lielākoties arī apstiprinās un seko soda sankcijas.

- 3. politikas rezultatīvais rādītājs norāda prognozētu administratīvo pārkāpumu lietu samazinājumu līdz pat 5 % attiecībā pret iepriekšējo gadu. Šobrīd arī šī rādītāja faktiskā izpilde ir saistīta ar pārbaudēm kontroles programmu ietvaros mācību iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.
- 4. rezultatīvais rādītājs norāda, ka piesaistīti un atbilstoši sagatavoti ir 27 sabiedriskie palīgi. Plānotā vērtība nav sasniegta. Lai gan ir veikta sabiedrisko palīgu institūta popularizēšana, sabiedrība nav gatava brīvprātīgā darba veikšanai, tādējādi ir īstenota tikai 45 % izpilde no plānotā. Šobrīd sabiedrisko palīgu institūta attīstībā ir mainīta koncepcija, vairāk resursu veltot jau esošo sabiedrisko palīgu motivēšanai, organizējot mācības ar augsti kvalificētiem pasniedzējiem, lai paaugstinātu sabiedrisko palīgu zināšanas par valsts valodas jautājumiem, stiprinātu motivāciju darbu turpināt, kā arī veltot uzmanību sabiedrisko palīgu savstarpējai saliedēšanai. 2019. gadā sabiedrisko palīgu konkursam centrs saņēma 10 pieteikumus, kas ir par 5 pieteikumiem mazāk nekā 2018. gadā. No 10 pieteikumiem par sabiedriskajiem palīgiem tika apstiprināti 7 kandidāti.
- 5. rezultatīvā rādītāja "Eiropas Savienības u.c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā" izpilde nodrošināta par 86 %, jo tiek pieprasīti sarežģīti un tehniski grūti un laikietilpīgi apstrādājami dokumenti un standarti.
- 6. rezultatīvā rādītāja "Latvijas Republikas tiesību aktu (turpmāk – LR tiesību akti) tulkojumi ES dalībvalstu valodās" izpilde pārsniedz plānoto (119 %), jo ministrijas, sagatavojot tiesību aktu tulkojumu pieprasījumus, uzsvēra LR tiesību aktu tulkojumu nepieciešamību, kā arī centram bija jāsniedz steidzami ārpuskārtas tulkojumi, kas valstij bija nepieciešami saistībā ar Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas "*Moneyval*" veikto novērtēšanu.
- 7. rezultatīvais rādītājs – Latvijas Nacionālais terminoloģijas portālam <https://termini.gov.lv/> sagatavoti 2062 jauni un precizēti terminu šķirklī, kas tajā tiks ievietoti pēc portāla satura labojumu ieviešanas.

Secinājumi:

- Politikas rezultatīvo rādītāju izpilde nodrošināta daļēji, tomēr jāņem vērā, ka centrs veica pārbaudes mācību iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības

programmas un kurās jau iepriekš tika prognozēts augsts pārkāpumu skaits. Šo pārbaužu rezultāti ietekmēja rezultātos rādītājus, tomēr nozarē ir veikta valsts valodas lietojuma analīze un situācijas sakārtošana.

- Sabiedrisko palīgu institūta paplašināšana norit lēni, bet stabili. Šobrīd stratēģiski plānojam uzlabot sabiedrisko palīgu mācību kvalitāti un aktualitāti, un rūpējamies par pozitīvu institūta tēlu sabiedrībā.

Mērķu sasniegšanu kavējoši faktori – sabiedrības pārmērīgā politizācija, kas būtiski apgrūtina valsts tiešās pārvaldes iestāžu lēmumu savlaicīgu un pilnvērtīgu izpildi un iestādes personāla prombūtne ilgstošas darbnespējas dēļ, kas samazina darbaspēka resursus.

Mērķu sasniegšanu veicinoši faktori – iestādes personāla augstais profesionālās kvalifikācijas līmenis un darba pieredze, kā arī valsts valodas kā konstitucionālas Latvijas vērtības atzīšana sabiedrības vidū.

2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli

- pārskata gadā ir veiktas 3256 (2018. gadā – 3700) valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes iestādēs, uzņēmumos un organizācijās. Uzsāktas 572 (2018. gadā – 650) lietvedības administratīvo pārkāpuma lietās, un 522 personām tajās ir piemēroti administratīvie sodi – naudas sodi par kopējo summu 45 660 EUR;
- izskatītas 1221 (2018. gadā – 835) fizisku un juridisku personu sūdzības par iespējamām Valsts valodas likuma pārkāpumiem un izskatīti 286 mobilajā lietotnē "Valodas draugs" saņemtie ziņojumi. Regulāri ir veikti klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumi arī mutvārdos – klātienē un pa tālruni;
- izskatīti 35 iesniegumi par atbrīvošanu no pasākumu tulkošanas valsts valodā.

Prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku – administratīvo pārkāpumu skaits būtiski nemazināsies; valsts valodas inspektoru darba intensitāte varētu pieaugt, palielinot kvantitatīvos rādītājus. Darbā joprojām kvalitatīvie rādītāji saglabās savu prioritāti; arvien palielināsies centra amatpersonu atbildība par darba izpildi un pieņemto lēmumu pareizību.

2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu

- Pārskata gadā atbilstoši ministriju pieprasījumiem centrs iztulkoja divus Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus un lēmumus, četrus Ekonomiskās

sadarbības un attīstības organizācijas pārskatus un rekomendācijas, četrus Finanšu darījumu darba grupu ziņojumus un rekomendācijas, kā arī sadarbībā ar ministrijām un izvērtējot to vajadzības, nodrošināja piecus starptautisko standartu tulkojumus;

- Pārskata gadā lielākie starptautisko tiesību aktu tulkojumu pasūtītāji bija Satiksmes ministrija (SM), Iekšlietu ministrija (IeM) un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM). Centrs iztulkoja un nodeva SM pieprasīto starptautisko tiesību aktu tulkojumus 2239,4 standartlappušu apjomā, IeM – 787,2 standartlappušu apjomā un VARAM – 596,7 standartlappušu apjomā.

2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums:

Valsts budžeta līdzekļi izlietoti efektīvi, nodrošinot iestādes funkciju un uzdevumu izpildi.

2.7. Būtiskākie pakalpojumi

- Konsultāciju sniegšana fiziskām un juridiskām personām valsts valodas lietošanas jomu reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanas jautājumos. Pārskata periodā sniegtas **208 konsultācijas**, neskaitot konsultācijas pa telefonu. Sabiedriskie palīgi snieguši **418 konsultācijas** gadā par valsts valodas lietojumu publiskajā informācijā.
- Iesniegumu izskatīšana par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem. Izskatīti **727 iesniegumi** no fiziskām un juridiskām personām.
- Konsultāciju sniegšana Eiropas Savienības iestādēm, valsts pārvaldes iestādēm, privātpersonām un juridiskām personām. Pārskata periodā sniegtas **245 konsultācijas par 400 valodas vienībām**.
- Institūciju sadarbības nodrošināšana Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā. Institūcijām sniegti **297 atzinumi** par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem, kā arī **25 rakstiskas konsultācijas**.
- Pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma – atzinumu sniegšana par tulkojumu valodas un terminoloģijas kvalitāti – pārskata periodā izvērtēti **3 kļūdu labojumu priekšlikumi** (*corrigendum*) attiecībā uz publicētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.
- Starpiestāžu pakalpojumi, kuru rezultāts ir nepieciešams citas iestādes funkciju izpildei vai pakalpojumu nodrošināšanai – ziņu sniegšana pēc tiešās pārvaldes iestāžu (Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra, Valsts policijas struktūrvienību u.c.) pieprasījuma par laikā no 1993. līdz 2001. gadam personām izsniegto valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu. Pārskata periodā iestādēm tika sniegti 28 atzinumi par 266 valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu, kā arī 15 atzinumi centra amatpersonām par 24 apliecību autentiskumu.

- Nodrošinot sabiedrības informēšanu par centra darbību, valsts līdzdalību Eiropas Savienības iestādēs un aģentūrās, centra direktors Māris Baltiņš kā Latvijas un centra deleģēts pārstāvis piedalījies:
  - Tieslietu ministrijas organizētajā pieredzes apmaiņas vizītē Igaunų valodas institūtā un Igaunų valodas inspektorātā (piedalījās arī Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs Kārlis Bitenieks);
  - ES iestāžu Tulkošanas centra 50. un 51. valdes sēdē;
  - ar referātu Igaunijas Izglītības un zinātnes ministrijas un Tartu Universitātes rīkotajā Valodas forumā;
  - Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāta mācību seminārā Komisijas un citu ES iestāžu latviešu departamentu tulkotājiem par terminoloģijas jautājumiem;

- Lai informētu plašāku sabiedrību par centra darbību, centra darbinieki to pārstāvēja vairākos sabiedriskos pasākumos un iniciatīvās:
  - Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta terminologs Arturs Krastiņš Ekonomikas ministrijas iniciatīvas "Ierēdnis ēno uzņēmēju" ietvaros devās uz AS "Swedbank", lai ar bankas darbiniekiem dalītos tulkošanas un īpašvārdu atveidošanas pieredzē; viņš piedalījās arī debašu kluba "QUO tu domā?" rīkotajā diskusijā "Vai latviskie jaunvārdi nav guvuši latviešu valodas lietotāju atsaucību?";
  - terminologs Arturs Krastiņš kopā ar Tiesību aktu tulkošanas nodaļas redaktori Lindu Sirmo devās uz Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāti, lai profesionālā maģistra studiju programmas "Rakstiskā tulkošana" studentiem stāstītu par tulkotāju, redaktoru, terminologu un projektu koordinatoru darbu centrā, kā arī lai iepazīstinātu viņus ar prakses iespējām centrā.

- Nodrošinot semināru organizēšanu un vadīšanu Eiropas Savienības un Latvijas Republikas iestāžu darbiniekiem:
  - 2019. gada 1. novembrī noritēja konference tulkotājiem "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkotāja profesijas nākotne strauji mainīgajā tehnoloģiskajā un politiskajā realitātē", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību. Centra direktors Māris Baltiņš uzstājās ar prezentāciju "Termini kā valodas daļa".

- Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumiem Nr. 1027 "Valsts valodas centra maksas pakalpojumu cenrādis" (turpmāk – cenrādis) iestāde ir tiesīga sniegt šādus maksas pakalpojumus privātpersonām:
  - ✓ izsniegt izziņas par valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu;
  - ✓ izsniegt izziņas par komersanta vai organizācijas nosaukuma atbilstību Valsts valodas likuma prasībām;
  - ✓ izsniegt izziņas par vietvārdu pareizrakstību.

✦ 2019. gadā izziņas sniegšana par valsts valodas prasmes apliecības autentiskumu tika pieprasīta divas reizes.

2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā

Centrs ir veicis šādus uzlabojumus pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā. Jebkuram sabiedrības loceklim ir nodrošināta iespēja:

- ātri un ērti iesniegt elektronisku ziņojumu mobilajā lietotnē "Valodas draugs" par iespējamu valsts valodas lietojuma pārkāpumu vai uzslavēt latviešu valodai draudzīgu valodas lietojumu, saņemt lietotnē ziņas par ziņojuma izskatīšanas gaitu;
- saņemt konsultācijas par Valsts valodas likuma piemērošanu papildus iestādes vecāko inspektoru sniegtajām konsultācijām, sazinoties ar sabiedriskajiem palīgiem visā Latvijā. Sabiedriskie palīgi sniedz konsultācijas iedzīvotājiem klātienē savā darba reģionā, bet telefoniski vai e-pasta veidā ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

- Lai uzturētu iekšējās kontroles sistēmu, t.sk. apzinātu, novērtētu un kontrolētu iespējamos riskus centra darbībā, centrs atbilstoši MK noteikumos¹ noteiktajam novērtēja iespējamos riskus un veica pasākumus risku mazināšanai;
- Lai pilnveidotu centra iekšējo kontroles sistēmu, tika ieviesta *DocLogix* dokumentu vadības sistēma;
- Ērtai un ātrai dokumentu apstiprināšanai tiek paplašināta e-paraksta izmantošana;
- Lai pārliecinātos par Vispārīgās datu regulas prasību izpildi un nepieciešamajiem uzlabojumiem, tika veikts personas datu audits;
- Tika apstiprināts "Pretkorupcijas pasākumu plāns 2019–2021", kurā apkopoti iespējamie riski un preventīvie pasākumi korupcijas un interešu konflikta mazināšanai un novēršanai;
- Lai novērtētu sadarbību tulkošanas un tulkojumu saskaņošanas procesā, informācijas apmaiņu, tulkojumu un terminoloģijas kvalitāti, iekļautos terminos u.c. ministrijām nozīmīgus aspektus, tika veikta Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta klientu aptauja. Aptaujas anketas aizpildīja Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu (CFLA, FTPD, GRPD, IUB, KAKD, NND, NASIPD, PFDUFD, TND, VID, Valsts kase), Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Satiksmes ministrijas, Tieslietu ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvji. Tika minēti atsevišķi ierosinājumi, kā piemēram, saīsināt dokumenta tulkošanas laika periodu, veicināt konsekventu terminu lietošanu nozarē, turpināt rīkot informatīvus pasākumus un veidot ministriju ekspertu un centra terminologu/redaktoru darba grupas, kā arī piesaistīt plašāku ekspertu loku, lai nodrošinātu nozarēs lietotās terminoloģijas saskaņošanu un iestrādāšanu tulkojumos. Rezultāti norāda, ka klienti sadarbību ar Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamentu kopumā vērtē pozitīvi, uzsverot centra konstruktīvo un uz labu sadarbību vērsto pieeju, labo terminoloģijas kvalitāti un augsto darba kvalitāti, operatīvo sadarbību, tulkojot ar *Moneyval* un FATF

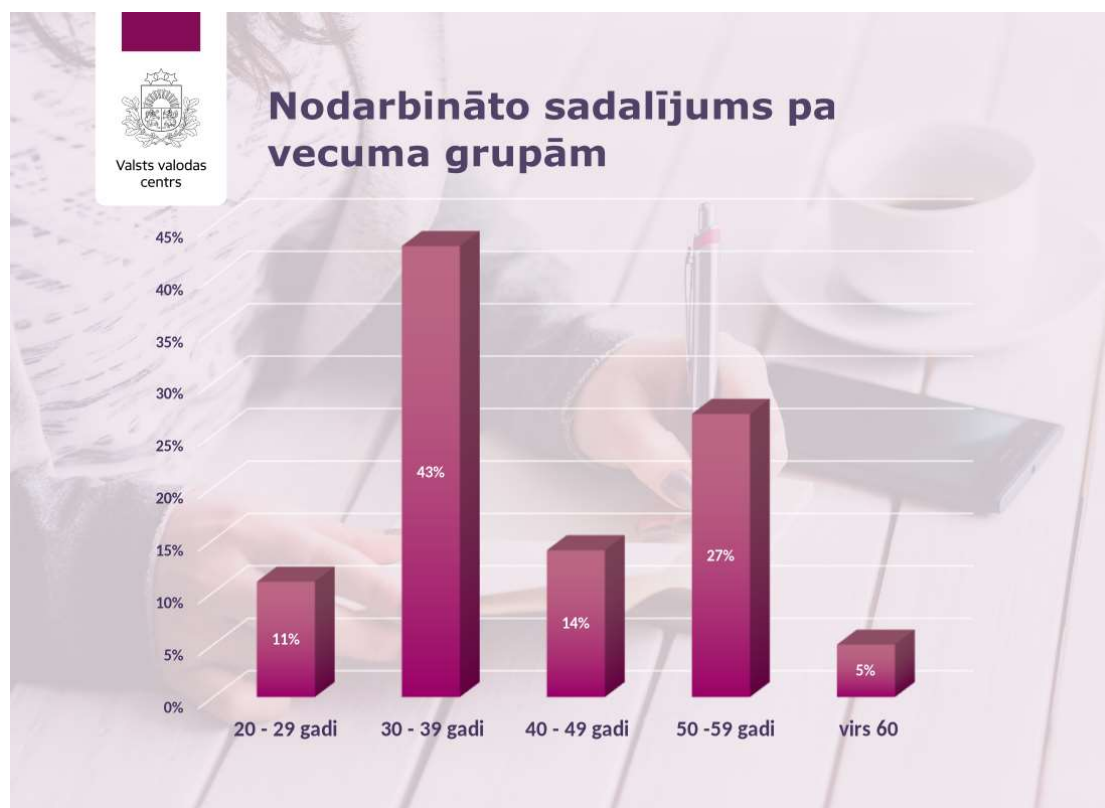
¹ MK 08.05.2012. noteikumi Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs"

*Valsts valodas centra publiskais pārskats
2019. gadam*

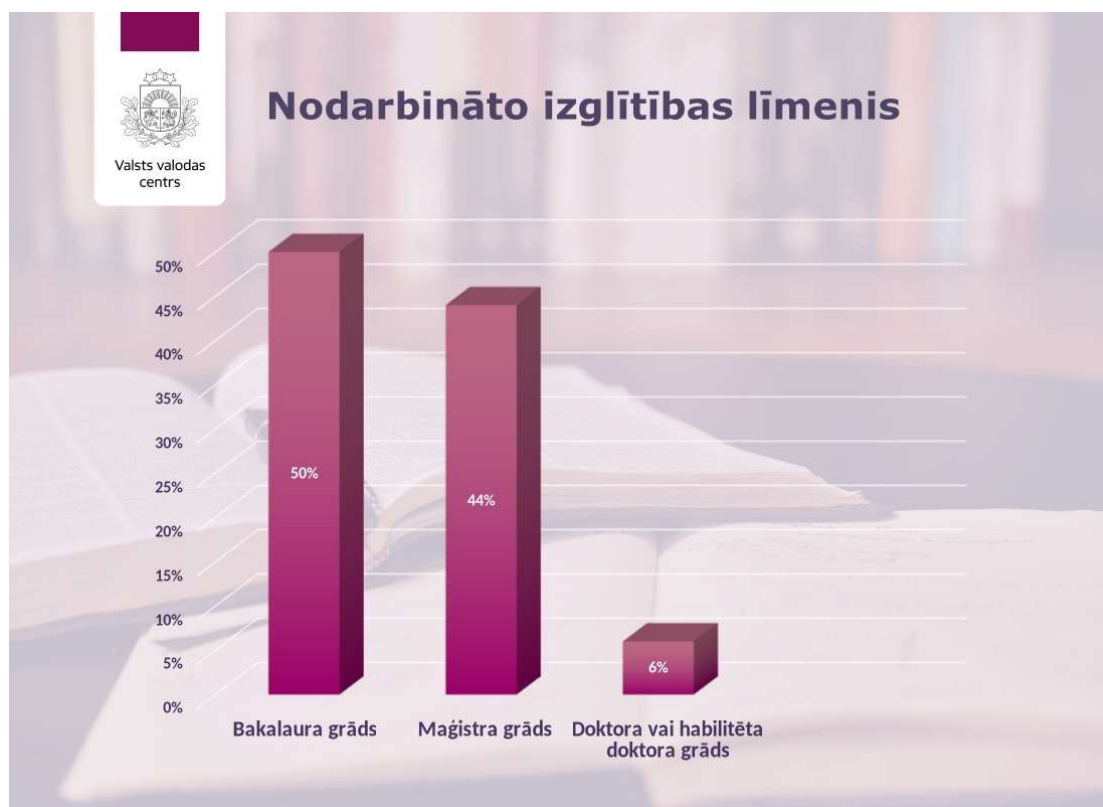
novēršanu saistītos normatīvos aktus. Atzinīgi vērtēta arī Ārlietu ministrijas un centra sadarbība ikgadējās konferences "Latviešu valoda Eiropas Savienībā" organizēšanā. Ministrijas atzinīgi vērtē arī to, ka centra darbinieki jau tulkošanas laikā savlaicīgi konsultējas ar ekspertiem, kas savukārt atvieglo tulkojuma saskaņošanas procesu.

3. PERSONĀLS

- 3.1. Viens no galvenajiem personālvadības mērķiem ir ilgtermiņā piesaistīt kompetentus speciālistus, nodrošinot centram uzticēto funkciju izpildi. 2019. gadā centrā varēja novērot diezgan lielu personāla mainības pieaugumu (personāla mainība centrā bija 16 %, salīdzinot ar 2018. gadu (7 %). Pārskata periodā tika izsludināti 4 amatu konkursi.
- 3.2. Centrā ir nemainīgi 42 amata vietas, no kurām 13 ir darbinieku un 29 ierēdņu amata vietas.
- 3.3. 2019. gada 31. decembrī no centrā nodarbinātajiem 83 % bija sievietes un 17 % vīrieši. Nodarbināto vidējais vecums bija 41 gads, 11 % no visiem nodarbinātajiem bija vecumā no 20 līdz 29 gadiem, 43 % bija vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 14 % vecumā 40–49 gadi, 27 % vecumā 50–59 gadi un 5 % vecumā virs 60 gadiem, kas norāda uz dažādu vecuma grupu līdzsvaru nodarbināto vidū.

- 3.4. 6 % no visiem centrā nodarbinātajiem ir ieguvuši doktora vai habilitēta doktora grādu, 44 % – maģistra grādu, 50 % – bakalaura grādu.

3.5. Centrā regulāri tiek organizēti personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi. Ierēdņi un darbinieki atbilstoši saviem amata pienākumiem pilnveidoja dažādas kompetences, apmeklējot mācību kursus, lekcijas, seminārus:

- paaugstinātas datorprasmes un pilnveidotas zināšanas par darbu digitālajā vidē: Kiberdrošības konference "Kiberšahs 2019"; Digitālo aģentu mācības; Informācijas drošības kultūra; Lietotāji orientēts saturs tīmekļa vietnē; Realitāte virtuālajā vidē; Virtuālais komandas darbs; Atklājiet noderīgus rīkus uzņēmuma modernizācijai; Pārmaiņu vadības process un tā prakse, ieviešot e-pakalpojumus;
- Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta darbinieku seminārā atkārtoti un skaidroti svarīgākie un sarežģītākie interpunkcijas, sintakses un morfoloģijas jautājumi;
- pilnveidotas komunikācijas ar sabiedrību zināšanas: Apmācību spēles "Frontline" un "Prezidents"; Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) un valsts pārvalde; Tiesiskums un valsts pārvalde; Publiskais pakalpojums; Atbildības kultūra un izaugsmes skatījums;
- attīstītas vadības prasmes: Stratēģiskā plānošana; Nākotnes vadītāja izaicinājumi; Pārmaiņu vadība; Ievadnodarbība LEAN sistēmā; Efektīvs vadītājs valsts pārvaldē; Stratēģiskā komunikācija;
- uzziņātas personālvadības aktualitātes: konferencē "HRnedēļa Latvija 2019" un Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas rīkotajos semināros, kā arī nodarbinātie izglītoti par jautājumiem, kas saistīti ar izdegšanu;

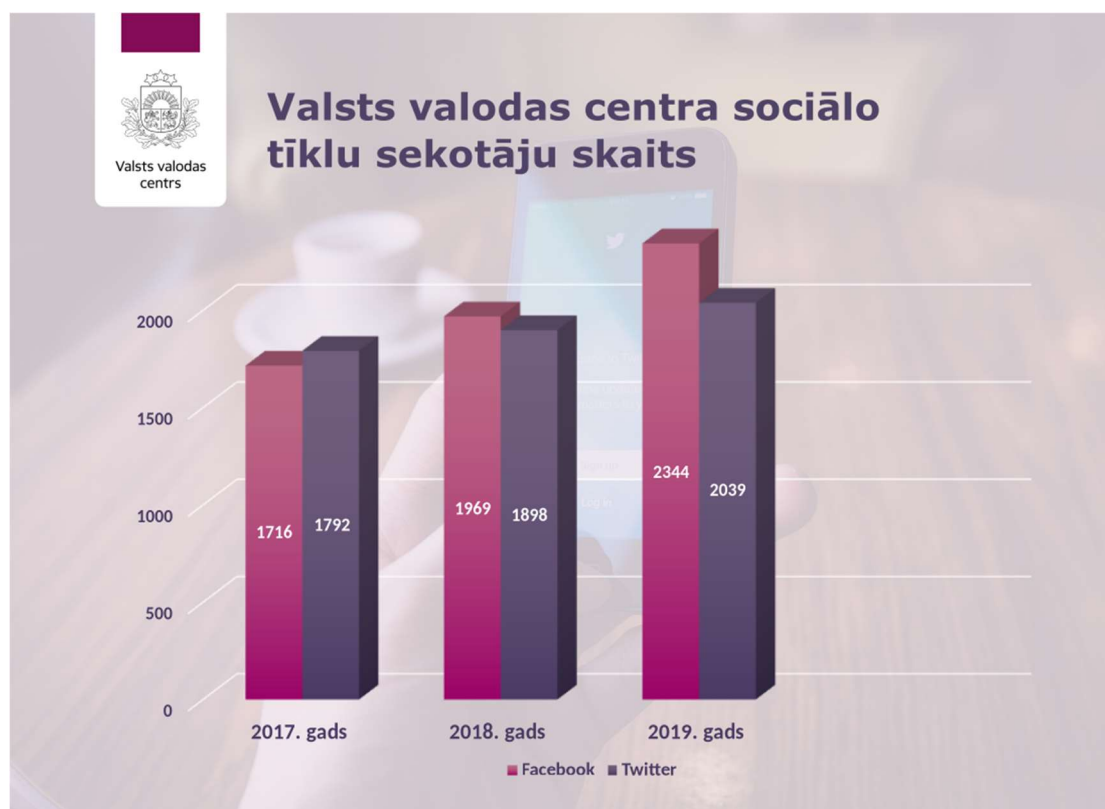
- uzzinātas uzņēmējdarbības Latvijā aktualitātes: Administratīvais process un tā ietekme uz mazo un vidējo uzņēmumu darbību; Sociāli atbildīga uzņēmējdarbība un korporatīvā sociālā atbildība kā tās stratēģijas daļa; Konkurētspējas veicināšana; Finansiālais un administratīvais slogs, to veidojošie faktori; Ilgtspēja uzņēmējdarbībā un tautsaimniecībā, ilgtspējas indekss un to veidojošie elementi; Valsts pārvaldes loma un funkcijas mazo un vidējo uzņēmumu ilgtspējas veicināšanā;
- papildinātas zināšanas par normatīvajiem aktiem: Administratīvās atbildības likums; Publisko iepirkumu likums – iesācējiem; Elektronisko dokumentu pārvaldība: izstrādāšanas, uzskaites un glabāšanas kārtība; Lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās; Datu ievades un meklēšanas formas integrētās Iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmā: Administratīvus pārkāpumus izdarījušas personas;
- ievadīti darbā jaunie ierēdņi, viņiem piedaloties šādos semināros: Korupcijas novēršana (valsts amatpersonām un valsts un pašvaldību institūciju jaunajiem darbiniekiem), Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika, Ievadkurss darbam valsts pārvaldē jaunajiem nodarbinātajiem.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Centrs aktīvi komunicē ar sabiedrību, sniedzot gan klātienes intervijas, gan rakstiskus paziņojumus plašsaziņas līdzekļiem. 2019. gadā sniegtas—60 intervijas, kurās centra direktors, Valodas kontroles departamenta un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta nodarbinātie sniedza skaidrojumus par aktualitātēm valsts valodas un terminoloģijas jautājumos. 2019. gadā centra direktors M. Baltiņš piedalījās raidījumā "900 sekundes", kur stāstīja par valsts valodas situāciju valstī. Valsts valodas centra pārstāvji sniedza komentārus par valsts valodas jautājumiem informācijas aģentūrai LETA, tādiem raidījumiem kā "Pēcpusdiena", "Tādi esam" (Latvijas Radio 1), "Bez Tabu" (TV3), "4. studija" (LTV1), laikrakstiem – "Dienas Bizness", "Latvijas Avīze", "Diena", "MK Latvija", "Latgales Laiks", izdevumam "Ievas Padomu avīze", "Kas jauns", žurnālam "Jurista Vārds", "Inquisitio", telekanāliem – LTV, LNT, TV3, interneta ziņu portāliem TVNET, DELFI. 2019. gadā tika popularizēts Sabiedrisko palīgu institūts – sabiedriskie palīgi sniedza intervijas Latvijas Radio Latgales studijas raidījumam "Tādi esam", kā arī laikrakstam "Latvijas Avīze".

Lai popularizētu akciju "Latviešu valodai draudzīga vide", sadarbība tika veidota un materiāli par sabiedriskajiem palīgiem tika ievietoti laikrakstā "Liesma", "Latvijas Avīze", "Jelgavas Vēstnesis", žurnālā "Mājas viesis". Savukārt par sabiedrisko palīgu institūtu un iespēju kļūt par sabiedrisko palīgu tika stāstīts raidījumā "Igaunija TV", sarunu festivālā "LAMPĀ", "Latvijas Radio 1", LNT ziņās, un ievietota informācija Cēsu un Vidzemes ziņu portālā "eDruva", "Cēsu Vēstis", "Valmieras Ziņas", "Valkas Novada Ziņas" un Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Centra tīmekļa vietnē tika publicētas aktualitātes par centra pasākumiem un ar valodu saistītiem jaunumiem (2019. gadā tika publicētas 20 ziņas). Kopumā centra tīmekļa vietni gada laikā sabiedrība apmeklēja 49 264 reizes, no tām 33 083 skatījumi ir reģistrēti kā pirmreizēji (mērījumi veikti ar rīku *Google Analytics*). Tīmekļa vietnes sadaļa "Tulkojumu katalogs" apmeklēta 905 reizes (646 unikālie apmeklējumi), bet sadaļa "Tulkojumu meklētājs" apmeklēta 2096 reizes (1670 unikālie apmeklējumi). Visi centra Latvijas Republikas normatīvo aktu tulkojumi pieejami arī "Latvijas Vēstneša" portālā "Likumi.lv" pie attiecīgā normatīvā akta, savukārt tulkojumu katalogu centra tīmekļa vietnē sabiedrība pārsvarā izmanto, lai meklētu starptautisko normatīvo aktu tulkojumus.

Pārskata periodā centrs turpināja komunikāciju ar sabiedrību sociālajos tīklos (*facebook.com*, *twitter.com*). 2019. gada beigās centra lapai *facebook.com* bija 2344 sekotāji (2018. gadā – 1969; 2017. gadā – 1716 sekotāji), bet *twitter.com* – 2039 sekotāji (2018. gada nogalē – 1898; 2017. gada nogalē – 1792 sekotāji), pēdējos gados norādot uz izteikti pieaugošu sabiedrības interesi par centra darbību un lēmumiem.

Arvien vairāk sabiedrības pārstāvju izvēlas sazināties ar centru, izmantojot *twitter.com* vai *facebook.com* konta starpniecību, ziņojot par būtiskiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā, kā arī uzdodot jautājumus saistībā ar tulkošanu un terminoloģiju. Sociālajos tīklos saņemtas un izskatītas 26 sūdzības par iespējamām Valsts valodas likuma pārkāpumiem, kas norāda, ka sabiedrības pārstāvji kā vienu no saziņas līdzekļiem ar centru izmanto sociālos tīklus.

Pārskata periodā līdztekus vecāko inspektoru konsultācijām par valsts valodas lietojumu visā Latvijā konsultācijas sniedza arī sabiedriskie palīgi, tādējādi klientam tiek sniegtas plašākas iespējas sazināties ar centru. Lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību centra darbībā, jebkura persona ar augstāko izglītību var pieteikties par sabiedrisko palīgu un pēc pārbaudījuma nokārtošanas un mācībām konsultēt personas par valsts valodas lietojumu publiskajā vidē. 2019. gadā noritēja divas sabiedrisko palīgu mācības, lai sniegtu jaunas zināšanas valsts valodas jautājumos. Kopumā 2019. gadā centra darbībai līdzdarbojās 27 sabiedriskie palīgi.

Lai turpinātu tradīciju un iepazīstinātu sabiedrību ar centra darbu, centrs piedalījās ikgadēji organizētajās "Ēnu dienās". Ēnu diena ir pasaulē atpazīstama un atzīta *Junior Achievement* karjeras izglītības programma 1.–12. klašu skolēniem, kuras laikā skolēni apmeklē kādu darba vietu un 4–6 stundu garumā vēro interesējošās profesijas pārstāvja darba ikdienu. Ēnu dienas mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum. Šogad skolēniem interesēja ēnot centra vecāko inspektoru,

redaktora un terminologa amata veicējus. Par šīm profesijām jaunieši izrāda īpašu interesi katru gadu.

2019. gadā centrā jau kā ikgadēja tradīcija noritēja divas akcijas, kuru rezultātā sabiedrība tiek informēta gan par latviešu valodai draudzīgiem uzņēmumiem, gan arī par periodiskās preses izdevumiem, kuri var lepoties ar izcilu latviešu valodas lietojuma kvalitāti rakstos.

LATVIEŠU
VALODAS
KVALITĀTE
PERIODISKAJĀ
PRESE

LATVIEŠU
VALODAI
DRAUDZĪGA
VIDE

Viena no akcijām ir "**Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē**", par kuras laureātiem 2019. gadā akcijas eksperti izvirzīja izdevumus šādās kategorijās:

Nacionālie laikraksti:

Latvijas Avīze
(AS "Latvijas Mediji")

Reģionālie laikraksti:

Alūksnes Ziņas (Alūksnes novada laikraksts);
Dzirkstele (Gulbenes novada ziņas);
Kursas Laiks (Liepājas un tās apkārtnes laikraksts);
Zemgales Ziņas (Jelgavas un tās apkārtnes laikraksts)

Specializētie izdevumi:

Būvinženieris
(biedrība "Latvijas Būvinženieru savienība");
Domuzīme
(AS "Cits medijs")

Žurnāli (iznāk retāk nekā reizi nedēļā):

Ilustrētā Pasaules Vēsture,
Ilustrētā Zinātne,
Leģendas
(SIA "Dienas Žurnāli")

Akcijas "**Latviešu valodai draudzīga vide**" mērķis ir apzināt, izvērtēt un apbalvot uzņēmumus, kuri vispilnīgāk ievēro Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu prasības valsts valodas lietojuma jomā. Reaģējot uz pēdējā laika tendencēm, 2019. gadā pirmo reizi akcijā centrs apbalvo ne tikai pakalpojumu sniedzējus un tirdzniecības vietas, bet arī preču ražotājus, kas tāpat spēlē nozīmīgu lomu latviešu valodai draudzīgas vides veidošanā. Laikā, kad Latvijas ražotāji strauji iekaro ārzemju tirgus, centra mērķis ir īpaši izcelt tos uzņēmumus, kas savām precēm pastāvīgi nodrošina nevainojumu marķējumu latviešu valodā un veiksmīgi atrod līdzsvaru starp eksporta kāpināšanu un vietējo klientu vajadzību cienīšanu. Par akcijas laureātiem tika atzīti un svinīgā pasākumā 2019. gada 27. novembrī godināti 9 laureāti:

Akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide 2019" laureāti:

Ražotāji

A/S "Smiltenes piens" Smiltenē, Mūrnieku ielā 2
Tautas mākslas biedrības "Saiva" "Liepājas Amatnieku nams" Liepājā, Dārza ielā 4/8
SIA "Gardu muti" Valmiermuižā, Dzirnauvu ielā 2

Pakalpojumu sniedzēji

SIA "Jala" vīriešu frizētava "Rūdis" Madonā, Blaumaņa ielā 3A
SIA "Kraģītis" beķereja "Kraģītis" Rēzeknē, Brīvības ielā 6
SIA "Puto" automazgātava "Puto" Rīgā, Krasta ielā 40

Tirdzniecības vietas

SIA "Mimoza" ziedu salons "Mimoza" Jēkabpilī, Pasta ielā 29
SIA "Kongs" tirdzniecības vieta "Daba" Liepājā, Peldu ielā 9
ZS "Baļļas" veikals "Baļļas medus un bišu lietas" Kuldīgā, Liepājas ielā 24

5. PAPILDINFORMĀCIJA PAR ZINĀTNISKO DARBĪBU

5.1. Centra direktora M. Baltiņa zinātniskā darbība:

Referāti zinātniskās konferencēs:

- Daugavpils Universitātes XXIX humanitārajos lasījumos 2019. gada 24. janvārī "Synonyms, variants and equivalents of terms" [Terminu sinonīmi, varianti un ekvivalenti];
- LU 77. konferences sekcijā "Vēsture" 2019. gada 8. februārī "Daži akadēmiskās dzīves jēdzieni laika ritumā";
- LU Indijas studiju centrā 2019. gada 13. februārī "Daži terminoloģijas darba pamatprincipi";
- Jāņa Endzelīna 146. dzimšanas dienas atceres starptautiskajā zinātniskajā konferencē "Vārds un teksts" 2019. gada 21. februārī "Terminoloģijas vēstures materiāli Latviešu literārās biedrības rakstu krājumos";
- Valsts pētījumu programmas "Latviešu valoda" atklāšanas seminārā Latvijas Universitātē 2019. gada 7. martā prezentēti apakšprojekta "Terminoloģija" mērķi un uzdevumi.
- LU 77. konferences sekcijā "Zinātnes valoda" 2019. gada 29. martā "Terminoloģijas vieta zinātnes valodā";
- Latvijas Universitātes rīkotajā starptautiskajā zinātniskajā konferencē "Personība valodu un kultūru krustcelēs. Pēterim Šmitam 150" 2019. gada 25. aprīlī "Profesora Pētera Šmita ieguldījums Latvijas Universitātes izaugsmē";
- Latvijas nieru un multiorgānu aizstājterapijas asociācijas seminārā 2019. gada 18. jūnijā "Medicīnas terminoloģijas loma saziņā";
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas simtgades svinību pasākumu ietvaros rīkotajā atvērto durvju dienas pasākumā 2019. gada 31. augustā "Bez saviem terminiem nav savas valsts";
- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas rīkotajā konferencē "Latviešu terminoloģija simts gados: pirmās Terminoloģijas komisijas atceres konference" 2019. gada 3. oktobrī "Terminoloģijas teorija un prakse Latvijā kopš XIX gs. vidus";
- Rīgas Tehniskās universitātes 60. starptautiskajā zinātniskajā konferencē 2019. gada 10. oktobrī "Augstākā izglītība Latvijā (1919-1944): trimdas publikāciju vērtējums";
- Eiropas Komisijas Pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā, Ārlietu ministrijas un Valsts valodas centra rīkotajā ikgadējā konferencē "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkotāja profesijas nākotne strauji mainīgajā tehnoloģiskajā un politiskajā realitātē" 2019. gada 1. novembrī vadīts diskusiju panelis "Politiskā realitāte";
- Liepājas Universitātes konferencē "Vārds un tā pētīšanas aspekti" 2019. gada 29. novembrī "Skolotāja P. Zēvalda (*Seewald*) savāktais jaunvārdu un mazāk zināmo vārdu krājums (1874)";
- Latviešu valodas aģentūras rīkotajā skolotāju tālākizglītības seminārā 2019. gada 6. decembrī "Terminoloģija valodu mijiedarbībā: mantojums un aktuālākās tendences".

Publikācijas:

- Latviešu valodas statuss Latvijā pirms Pirmā pasaules kara. Grām.; Valoda un valsts. Valsts valodas komisijas raksti. 10. sējums. Rīga: Zinātne, 2019, 87.–107. lpp.
- Terminoloģijas vēstures materiāli Latviešu literārās biedrības rakstu krājumos. Grām.: Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 146. dzimšanas dienas atceres konference “Vārds. Nozīme. Vārdnīca”. Tēzes. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2019, 7.–9. lpp. (elektroniska publikācija)
- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas darbība (2017–2018) Grām.: Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi, 2019, Nr. 14, 220.–223. lpp.
- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) darbība. Grām.: Latvijas Zinātņu akadēmija. Gadagrāmata 2019. Rīga: Zinātne, 2019, 66.–68. lpp. (M. Baltiņš, A. Vucāne)
- Jaunvārdi latviešu valodā // Domuzīme, 2019, Nr. 4, 80. lpp. (M. Baltiņš, A. Krastiņš)

Raksti presē:

- Baltiņš, Māris, Alma Mater pirmsākumi raibi un sarežģīti: [saruna ar Latvijas Universitātes vēstures pētnieku, Dr. habil. med.: sakarā ar Latvijas Universitātes 100.gadadienu]; pierakst. Māris Zanders. Alma Mater, Nr. 3 (2019), 6.–9. lpp.: ģīm. Tas pats: tiešsaistes žurn. "Alma Mater", Nr. 3 (2019), 6.–9. lp.
- Baltiņš, Māris, Mums nav jāpaliek Maslova piramīdas zemākajos līmeņos: [par latviešu valodas aizsardzību, terminoloģijas attīstību un lietojumu: saruna ar Valsts valodas centra direktoru; pierakst. Māris Zanders. Rīgas Aprīņa Avīze, piel. "Kodols", Nr. 58 (2019, 6. aug.), [1.], 3. lpp.
- Hercenberga, Jolanta, Latvieši svin vārdadienas: [par personvārdu iekļaušanu kalendārā]; tekstā stāsta Valsts valodas centra direktors Māris Baltiņš, galvenais lingvists Agris Timuška; pēc personvārdu pētnieka Klāva Siliņa inform., Kurzemnieks, Nr. 1 (2019, 2. janv.), 6. lpp.
- Vīksne, Imants Inteliģence mobilizējas valsts valodas aizsardzībai: [par Latvijas inteliģences pārstāvju atklāto vēstuli pret LR Izglītības un zinātnes ministrijas ieceri pāriet uz promocijas darbu izstrādi tikai angļu valodā]; tekstā stāsta Valsts valodas centra direktors Māris Baltiņš; tekstā fragm. no vēstules. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr. 225 (2019, 20. nov.), [1.], 4. lpp. Tas pats: tiešsaistes laikr. "Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai", Nr. 225 (2019, 20. nov.), [1.], 4. lp.

5.2. Centra galvenā lingvista Agra Timuškas zinātniskā darbība 2019. gadā:

Referāts zinātniskā konferencē:

- *Baltu un albāņu valodas seno kontaktu liecinieki Lejaskurzēmē: Grobiņas dižskābarži un citi.* // Liepājas Universitātes 24. starptautiskā zinātniskā konference "Vārds un tā pētīšanas aspekti" Liepājā, 2019. gada 28.–29. novembrī.

Publikācijas:

- Timuška, Agris. Daži dialektāli graudkopības termini: ģeolingvistisks pārskats. – *Vārds un tā pētīšanas aspekti*: rakstu krājums, 23 (1/2). Atb. red. Gunta Smiltņiece un Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2019, 174.–181. lpp.

- Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 146. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference "Vārds. Nozīme. Vārdnīca". Tēzes. Sast. A. Timuška / International Scientific Conference "Word. Meaning. Dictionary" to commemorate the 146th anniversary of the academician Jānis Endzelīns. Abstracts. Ed. A. Timuška. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2019, 66 lpp.
- Timuška, Agris. Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) lēmumi un ieteikumi. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 14. Atb. red. A. Vulāne. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019, 224.–227. lpp.

5.3. Citas publikācijas:

- Razumovskis, Viesturs; Bursevica, Inese. Valsts valodas centra komentārs par Satversmes tiesas spriedumu lietā par pāreju uz mācībām valsts valodā. *Jurista vārds*, 04.06.2020., Nr. 22 (1080);
- Razumovskis, Viesturs; Bursevica, Inese. Par Satversmes tiesas spriedumu par izglītības ieguves valodu privātās izglītības iestādēs. *Jurista vārds*, 10.12.2020., Nr. 49 (1107).

6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2020. gadā centrs turpinās veikt uzdevumus saskaņā ar centra nolikumu. Lai centra darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus tiek plānoti šādi pasākumi:

- informēt sabiedrību par līdzdarbības iespējām Valsts valodas likuma pārkāpumu novēršanai, īstenojot mobilās lietotnes "Valodas draugs" popularizēšanu, sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamības veicināšanu, piedalīšanos sarunu festivālā "LAMPA", organizēt ikgadējās akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē";
- paplašināt sabiedrisko palīgu institūtu, nodrošinot atlasu un mācības;
- uzlabot mobilās lietotnes "Valodas draugs" darbību, pilnveidojot programmatūru un novēršot tās nepilnības;
- nodrošināt Latviešu valodas ekspertu komisijas darbību, lai sekmētu valsts valodas aizsardzību un attīstību;
- zemā pakalpojuma pieprasījuma dēļ atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumus Nr. 1027 "Valsts valodas centra maksas pakalpojumu cenrādis";
- turpināt kontrolēt valsts valodas normatīvo aktu ievērošanu vispārējās izglītības iestādēs, kurās tiek īstenota bilingvālā izglītības programma atbilstoši 2020. gada izstrādātajām kontroles programmām;
- veikt mērķtiecīgas pārbaudes objektos, par kuriem biežāk tiek saņemtas sūdzības par iespējamiem valsts valodas pārkāpumiem;
- izstrādāt vadlīnijas par Administratīvās atbildības likuma un Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā piemērošanu iestādē;
- izstrādāt "Konsultē vispirms" principa uzraudzības standartu;
- veikt centram deleģētajā Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam iekļautos svarīgāko Latvijas Republikas normatīvo aktu tulkojumus un to pastāvīgu atjaunināšanu atbilstoši normatīvo aktu grozījumiem.